

ER WAS EENS...
KEIZER NAPOLEON

Voorwoord: 1769-2019 - 250 jaar Napoleon

250 jaar geleden werd in Ajaccio, Corsica een kind geboren dat de loop van de geschiedenis definitief zou veranderen in de amper 51 jaren van zijn leven. Het kind was Napoleone di Buonaparte. Wij kennen hem als Napoleon Bonaparte. Hij kroonde zichzelf 35 jaar later tot Keizer van alle Fransen.

REEKS 1769-2019: 250 JAAR NAPOLEON

Het Belgische Munthuis herdenkt in 2019 de 250ste verjaardag van zijn geboorte met de reeks "1769-2019: 250 jaar Napoleon. Deze bestaat uit 7 munten van Sint Helena. Napoleon overleed in 1821 als balling op dit eiland. Op elke munt staat hij op een afbeelding van een belangrijk moment uit zijn het leven. Hij begreep al vroeg de grote propagandawaarde van deze schilderijen voor zijn bewind.

De eerste munt 'Een mythe geboren: de doortocht over de Alpen' heeft een nominale waarde van een halve crown. De overige 6 munten zijn omhuld met 24-karaats goud. Ze hebben elk een nominale waarde van 1 crown. Het portret van de Engelse Koningin Elizabeth als staatshoofd van Sint-Helena siert de voorzijdes. De schilderijen op de keerzijde zijn in kleur! Er is in de muntfolder nog plaats

voor een extra munt. Die heeft een goudwaarde van 9 karaat. Deze munt is een dubbele crown. Hij toont een aangrijpende voorstelling van een engel die treurt op het graf van de Keizer.

CARRIÈRE

Hoeveel mensen zullen in 1769 bij de wieg van de boreling gedacht hebben dat ze naar een bijzonder kind keken, dat een genie bleek te zijn? In 1796 was hij al brigade-generaal. Vanaf 1799 had hij het als Eerste Consul alleen voor het zeggen in Frankrijk. In 1804 kroonde hij zichzelf tot Keizer van alle Fransen. Tussen 1797 en 1812 was hij onverslaanbaar op de Europese slagvelden.

NAPOLEON EN HET MAATSCHAPPELIJKE LEVEN VAN ZIJN TIJD EN DAARNA

Napoleon had grote invloed op het maatschappelijke leven van zijn tijd. Zo kwam tijdens zijn bewind de Code Pénal tot stand, het burgerlijk wetboek dat in grote lijnen nog steeds van kracht is. Zijn gouden 20 frank diende wereldwijd als voorbeeld voor veel gouden munten. Op vele punten voerde hij maatschappelijke veranderingen door die ook nu nog gelden. De era Napoleon is nog lang niet voorbij.

Een mythe geboren: de doortocht over de Alpen

De beroemde schilder Jacques Louis David 1748-1825 schilderde het doek in 1800 ter herinnering aan Napoleons tocht over de Alpen op zijn veldtocht naar Italië in 1796. Het is een mooi voorbeeld van propaganda kunst. De zegevierend veldheer Napoleon bedwingt zijn steigerend ros, terwijl hij tegelijkertijd zijn leger de weg wijst.

David zette de namen de Carthaagse veldheer Hannibal en Keizer Karel de Grote onder de naam van Napoleon. Zij ondernamen in lang vervlogen tijden deze moeilijke en gevaarlijke tocht. Zo plaatste hij Napoleon in de eregalerij van roemruchte veldheren uit oude tijden.

Titel: Napoleon Bonaparte steekt de Alpen over bij St. Bernardpas, 1800-1801

Schilder: Jacques Louis David (1748 - 1825)

Het doek is te bewonderen in het Paleis van Versailles.

Eerste Consul (Gezicht op Brussel op de achtergrond)

Napoleon werd Eerste Consul van Frankrijk in 1799. In 1803 gaf hij 5 kunstenaars opdracht hem te schilderen als Eerste Consul. De schilderijen waren bedoeld voor de stadhuizen van Luik, Antwerpen, Duinkerke, Brussel en Gent, de hoofdsteden van nieuwe Franse prefecturen.

Napoleon poseerde niet voor de portretten. Meynier baseerde zich voor zijn portret van de Consul op een schilderij van Antoine-Jean Gros uit 1802. Gros schilderde Napoleon staande.

Meynier schilderde Bonaparte zittend. Hij draagt het gala-uniform van Eerste Consul met de rode jas. Achter hem zie je een stadsgezicht van Brussel in 1803.

Titel: Eerste Consul - Gezicht op Brussel op de achtergrond (1804)

Schilder: Charles Meynier (1763 of 1768 - 1832)

Het doek is te bewonderen in het Museum van de stad Brussel.

Napoleon als wetgever

Het doek is geschilderd in 1812. Vermoedelijk heeft Napoleon er niet in persoon voor geposeerd. In 1812 was hij 13 jaar aan de macht. Napoleon leidde Frankrijk en in haar kielzog vele staten in Europa de moderne tijd in. Hij hervormde de maatschappij grondig.

Hij schafte de voorrechten en privileges van de adel en de geestelijkheid af. Er kwam een Burgerlijke stand. De Code Pénal werd ingevoerd, het wetboek dat elke Fransman gelijkstelde voor de wet. Dankzij de verordeningen van Napoleon rijden we rechts in Europa enz. In 1812, het jaar van Davids portret, had hij een groot deel van deze hervormingen ingevoerd.

Titel: Keizer Napoleon in zijn werkkamer in de Tuilerieën (1812)

Schilder: Jacques Louis David (1748 - 1825)

Het doek is te bewonderen in de National Gallery of Art te Washington, D.C.

De geniale militair: Slag bij Austerlitz

Napoleon was een militair genie. Dat bewijst zijn overwinning bij Austerlitz op 2 december 1805. Hij streed met een leger van 70.000 Fransen bij deze plaats tegen een leger van 85.000 soldaten van de Derde Coalitie tegen Frankrijk. Deze Coalitie bestond uit Russen en Oostenrijkers.

Napoleon won de Slag bij Austerlitz door een geniaal krijgsplan. Hij wist de geallieerde legers uit elkaar te drijven waarna ze uiteindelijk op de vlucht sloegen. Het treffen wordt ook wel de Driekeizersslag genoemd. De Franse Keizer Napoleon stond tegenover de Russische Tsaar Alexander I en de Oostenrijkse Keizer Frans I. Na de slag werd op 26 december 1805 de Vrede van Presburg getekend.

Titel: De Slag bij Austerlitz - 2 december 1805 (1810)

Schilder: François, Baron Gérard (1770-1837)

Het doek is te bewonderen in het Paleis van Versailles.

De Keizer is terug

Steuben verbeeldde het moment op 7 maart 1815, waarop het 5de Regiment bij Grenoble Napoleon begroet. De Keizer was na zijn ontsnapping van Elba op 1 maart bij Golfe-Juan aan de Côte d'Azur geland. Hij ging op weg naar Parijs. Zijn beroemde 100 laatste dagen als Keizer waren ingegaan. Onderweg sloten steeds meer soldaten zich bij hem aan. Op 20 maart 1815 bereikte hij in triomf Parijs. Koning Lodewijk XVIII was intussen naar 'ons' Gent uitgeweken. De herstelde Keizer had al voor zijn aankomst in Parijs laten weten dat zijn bedoelingen vreedzaam waren. De geallieerden, bijeen op het Congres van Wenen, verklaarden hem en Frankrijk onmiddellijk de oorlog. 18 juni 1815 troffen de Franse legers onder bevel van de Keizer de geallieerde troepen van de Hertog van Wellington bij Waterloo.

Titel: De terugkeer van Napoleon van het eiland Elba in februari 1815 (1818)

Schilder: Charles Baron de Steuben (1788-1856)

Het doek is te bewonderen in het Paleis van Versailles.

Het einde doemt op: Waterloo

Napoleon trof bij Waterloo een leger van Britten, Belgen, Nederlanders en Pruisen. De geallieerden stonden onder leiding van de Britse Hertog van Wellington. Willem van Oranje, Kroonprins van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden voerde de Belgisch-Nederlandse troepen aan. Uiteindelijk gaven de Pruisische troepen onder leiding van Blücher de doorslag. De Pruisen arriveerden laat op het slagveld, maar hun inzet was te veel voor de Fransen. Zij verloren de slag. De keizer vluchtte terug naar Parijs. Op 15 juli 1815 gaf hij zich definitief over aan de kapitein van het Engelse oorlogsschip Bellerophon. Hij hoopte aanvankelijk op asiel in Engeland. De Britten lieten hem niet eens aan land komen. Ze verbanden hem naar Sint-Helena in de Atlantische Oceaan.

Titel: Napoleon bij Waterloo (1879)

Schilder: Thomas Jones Barker (1815-1882)

Het doek is te bewonderen in The Royal military School of Music, Twickenham.

De zielenpijn van de balling

Dit aquareel is geschilderd in 1820, toen de banneling nog leefde! Napoleon landde op 15 oktober 1815 op Sint-Helena. Hij logeerde een tijd bij de Engelse familie Balcombe tot zijn huis Longwood klaar was. De ex-Keizer dicteerde op het eiland zijn memoires aan zijn adjudant graaf Charles Tristan de Montholon (1782-1853). Deze gaf ze uit. Hij was ook de testament-executeur van de Keizer.

Titel: Napoleon op Sint-Helena (1820)

Schilder: François-Joseph Sandmann (1805-1856)

De aquareel is te bewonderen in het Chateau van Malmaison.

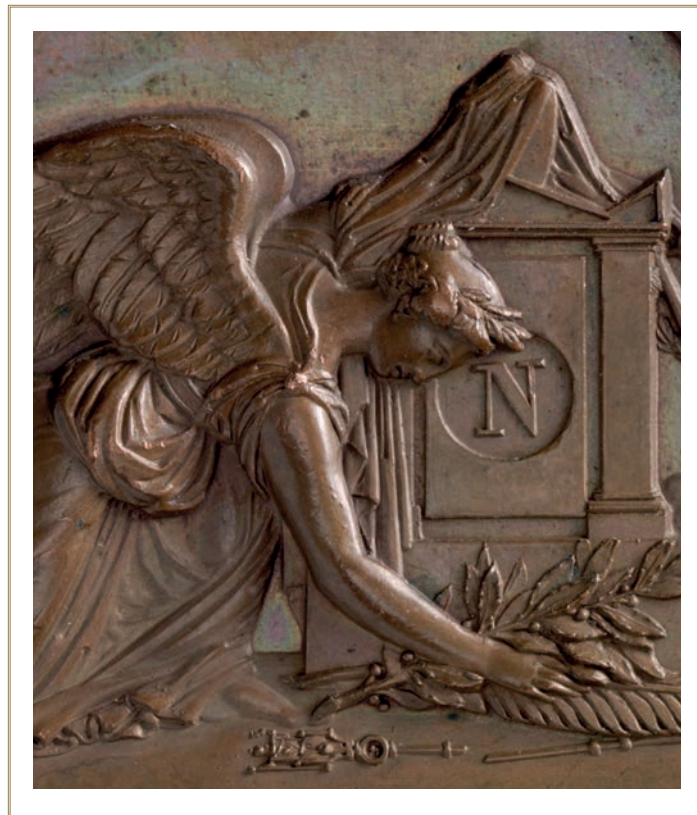
De Keizer is niet meer

De keerzijde van de munt is gemaakt naar een medaille van de Franse meester-medailleur Nicolas Guy Antoine Brenet (1773-1846). Brenet graveerde de oorspronkelijke medaille al in 1821, het zelfde jaar waarin Keizer Napoleon stierf op 5 mei. Links op de munt staat BRENET INV. ET FEC., 'Brenet bedacht en maakte' (deze medaille).

Napoleon werd eerst begraven op Sint-Helena. In 1840 gaven de Engelsen op verzoek van de Franse regering toestemming om het stoffelijk overschot van de Keizer naar Frankrijk over te brengen. De Prins van Joinville, zoon van Koning Lodewijk Filips, haalde Napoleons resten op in Sint-Helena.

Na aankomst in Frankrijk werd de Keizer met een plechtige stoet naar de Dôme des Invalides gebracht in Parijs. Het duurde nog tot 1861 voor zijn Praalgraf klaar was. Sinds 2 april 1861 rust hij in de Dôme des Invalides in een tombe van rood kwarts (aventurijn) uit Finland. Het monument staat op een sokkel van groen graniet uit de Vogezes.

LANG LEVE DE KEIZER !

HET BELGISCHE MUNTHUIS

Tekst: Harry Oberendorf - Het Belgische Munthuis